

Voorzitter,

Mijn fractie heeft het wetsvoorstel over de strafverhoging voor het delict doodslag met belangstelling doorgenomen.

Mijn fractie wijst de voorgestelde verhoging op voorhand niet af maar met name geeft de Memorie van Antwoord van 8 december 2022 ons nog steeds geen inzicht wat nu de meest doorslaggevende reden is voor de minister om het strafmaximum op doodslag van 15 jaar naar 25 jaar te verhogen.

In de Memorie wordt weliswaar een "overkill" aan argumenten aangedragen maar sommige daarvan zijn naar de mening van mijn fractie in contradictie.

Voorzitter, soms kan een teveel aan opgesomde argumenten de indruk wekken dat je feitelijk niet echt één overtuigend argument hebt waarop je standpunt hebt bepaald.

Wil mijn fractie een weloverwogen besluit kunnen nemen dan horen wij graag van de minister van J&V welk argument voor haar nu de daadwerkelijke aanleiding of grond was om dit wetsvoorstel aan ons voor te leggen.

Ik zet de door mij aangetroffen argumenten om het strafmaximum voor doodslag te verhogen in een willekeurige rij:

1. Bestaan van een te groot strafgat tussen de levensdelicten moord en doodslag
2. We moeten terug naar 2006 want toen bestond het strafgat tussen moord en doodslag slechts 5 jaar
3. De huidige strafmaat voor doodslag wordt als knellend ervaren door rechters
4. Door aanscherping van het begrip "voorbedachte raad" door de Hoge Raad in 2012 is doodslag feitelijk een vervanger geworden voor moord
5. Het verschil in strafmaxima tussen doodslag (15 jaar) en zware mishandeling met voorbedachte raad met de dood tot gevolg hebbende (18 jaar) is ongewenst
6. Veranderde maatschappelijke inzichten

Voorzitter,

Om bij de eerste twee argumenten te beginnen.

Een strafgat tussen moord en doodslag is zelfs noodzakelijk, immers het zijn twee verschillende delicten opgenomen in het Wetboek van Strafrecht.

Hoe groot dat verschil in straf moet zijn is arbitrair. Toch zo lezen wij in de MvA is het belangrijkste doel van de minister om het strafgat te verkleinen. Zij kiest voor deze verkleining een periode van 5 jaar. Anders ontstaat er, ik citeer: *“een ernstige niet uit te leggen inconsistentie in de onderlinge verhouding met overige strafmaxima”*. Zo staat het geformuleerd.

Wat mijn fractie dan wel verbaast, is dat sinds 2006 toen het strafmaximum voor moord verhoogd is naar 30 jaar, dit nu pas aanleiding zou geven om ook het strafmaximum voor doodslag te verhogen.

Blijkbaar was dat gedurende 17 jaar niet nodig maar thans is het van eminent belang om het strafgat te dichten. Graag horen wij van de minister van J&V waarom dat gedurende 17 jaar blijkbaar niet nodig was.

Want zij stelt op pagina 8 van de Memorie, ik citeer:

“het verhogen van het strafmaximum van een specifiek delict betekent niet dat dit automatisch meebrengt dat allerlei andere wettelijke strafmaxima zouden moeten worden herijkt”

Maar dit wetsvoorstel is nu juist wel een herijking van het strafmaximum voor doodslag.

En Voorzitter, hoe verhoudt zich deze geciteerde tekst met het argument dat het strafmaximum voor doodslag te laag zou zijn ten opzichte van het delict mishandeling met de dood tot gevolg (argument 5).

Doordat voor het ene delict het strafmaximum is verhoogd moet nu de strafhoogte voor doodslag worden herijkt. Mijn fractie ziet wel degelijk een causaal verband tussen het verhogen van de strafmaat voor het ene delict gevolgd door verhoging van de strafmaat voor een ander delict. Graag een reactie op deze stelling.

Voorzitter, het derde argument is dat de huidige strafmaat voor doodslag als knellend wordt ervaren door de rechtelijke macht.

Het is correct dat in 2012 de Hoge Raad de bewijslast voor het begrip “voorbedachte raad” heeft aangescherpt waardoor het delict moord waarbij de opzet tot doden onvoorwaardelijk moet worden bewezen, lastiger is geworden.

Feitelijk stelt de minister dat levensdelicten die voorheen gekwalificeerd werden als moord thans vaak als doodslag worden bestempeld.

Omdat volgens de minister beide levensdelicten in elkaars verlengde liggen is verhoging van het strafmaximum op doodslag naar 25 jaar gevangenisstraf in lijn met die van moord waarop maximaal 30 jaar gevangenisstraf staat.

Rechters kunnen dan voor doodslag, waaraan voorbereidingshandelingen vooraf gingen maar die juridisch niet vallen onder de kwalificatie moord, toch vrijwel dezelfde straf opleggen als ware het moord.

Mijn fractie vraagt zich wel af of dit een gewenste ontwikkeling is. Als het ene delict niet kan worden bewezen dan wijk je uit naar een ander makkelijker te bewijzen delict waarop bijna dezelfde strafmaat staat.

Is dit waar de rechtelijke macht om heeft verzocht, zo vraag ik de minister. Of richt zij zich op een enkele uitspraak. Graag een nadere motivering.

Voorzitter, voor het verschil van de 5 jaar termijn ontbreekt iedere onderbouwing en enkel wordt verwezen naar vroegere tijden.

Dat vindt mijn fractie wel erg mager, kan de minister nog eens klip en klaar uitleggen waarom zij tot die 5 jaar is gekomen, waarom bijvoorbeeld geen 8 of 7 jaar? Graag een verhelderend antwoord.

Voorzitter,

Door te kiezen voor een strafmaximum van 25 jaar voor doodslag ontstaat een complicatie.

De minister stelt dat de rechter bij doodslag doorgaans niet de volledige strafruimte van 25 jaar zal benutten. Maar hoe valt dit te rijmen met het hier naar voren gebrachte dat in plaats van moord nu doodslag ten laste wordt gelegd en het daarom essentieel is dat de rechter voor bewezen doodslag vrijwel dezelfde strafmaat kan bepalen als voor moord?

Dan is toch de logische conclusie dat rechters wel degelijk de volledige strafruimte van 25 jaar gaan benutten, dat was toch juist de oplossing voor de knellende beperking?

Mijn fractie snapt helemaal niets van die aannname dat de rechter de extra strafruimte niet zal gaan benutten. Graag een verduidelijking hierover van de minister.

Voorzitter,

Terecht is al in de schriftelijke ronde opgemerkt dat wanneer doodslag plaatsvindt onder strafverzwarende gronden, bijvoorbeeld door samenloop met een ander misdrijf of recidive, de verhoging van het strafmaximum met 1/3 niet in volle omvang kan worden opgelegd. Immers geldt in het strafrecht een bovengrens van 30 jaar tijdelijke gevangenisstraf (artikel 10, lid 3 en 4 Sr).

Dus als de rechter meent dat naast de doodslag voldoende grond is om een veel hogere gevangenisstraf op te leggen vanwege de zwaarte van andere misdrijven kan dit maar tot 30 jaar.

Dat is in dan weer in contradictie met het argument dat door veranderde maatschappelijke inzichten over de functie en doel van het opleggen van gevangenisstraf – namelijk vergelding en bescherming van de samenleving- de veroordeelde zo lang mogelijk verwijderd moet worden uit de gemeenschap.

Op moord staat dan dezelfde straf als doodslag in combinatie met andere zware misdrijven. Is dit de oorspronkelijke intentie van de minister geweest?

Hoe verhoudt zich dit tot de proportionaliteit van het strafstelsel.

Ontstaat straks niet het beeld in de samenleving dat bijkomende zware misdrijven in combinatie met doodslag amper meer als strafverzwarend worden beschouwd omdat daarvoor maar maximaal 5 jaar gevangenisstraf kan worden opgelegd.

Hoe ziet de minister deze ontwikkeling.

Voorzitter, wij kijken uit naar de beantwoording door de ministers van de door ons gestelde vragen.